

Niskonakładowe rolnictwo i regiony

Integracja wiedzy dla usprawnienia rolnictwa
bazującego na usługach ekosystemowych

Roczny biuletyn LIFT nr 2

styczeń 2020 r.

Od pierwszego stycznia 2020 r., partner koordynujący projekt LIFT – INRA (Francuski Narodowy Instytut Badań Rolniczych), połączył się z IRSTEA (Instytut Badań i Technologii dla Środowiska i Rolnictwa) tworząc INRAE - Francuski Narodowy Instytut Badań Rolnictwa, Żywności i Środowiska.
Partner zarządzający projektem LIFT – INRA Transfert, został przekształcony w INRAE Transfert.

OSIĄGNIĘCIA PROJEKTU

Cel: rozpoznanie i wyjaśnienie, w jaki sposób czynniki społeczno-ekonomiczne i polityczne wpływają na rozwój rolnictwa ekologicznego i ocena jego wydajności i trwałości w różnych systemach produkcji rolnej. Badania skupiają się na różnych poziomach - od pojedynczych gospodarstw rolnych do regionów.

Konsorcjum badawcze: 17 partnerów z 12 krajów UE.

Czas trwania: 48 miesięcy, od 1 maja 2018 r. do 30 kwietnia 2022 r.

W ramach projektu LIFT, który realizowany jest od maja 2018 r., opublikowano już kilka raportów, które stanowią podsumowanie dotychczasowego toku badań. Poniżej szczegółowe informacje o trzech z nich.

Raport D2.1. Czynniki wpływające na podejmowanie praktyk ekologicznych przez rolników w kontekście behawioralnym.

W raporcie zostały zaprezentowane ramy koncepcyjne dotyczące postrzegania przez rolników podejścia „ekologicznego w rolnictwie” oraz ich procesów decyzyjnych w całym łańcuchu dostaw żywności, od produkcji w gospodarstwie, poprzez przemysł przetwórczy aż po handel do konsumenta. Ramy te łączą teorie – behawioralna (uwzględniając wpływ cech psychologicznych) oraz ekonomiczna.

Na pierwszym etapie przeprowadzono zbadanie źródeł literatury naukowej, których celem była identyfikacja czynników oddziałujących na postawy rolników wobec podejścia ekologicznego w rolnictwie. Wyróżniono dwie grupy takich bodźców: wewnętrzne (motywację, poczucie własnej odrębności, specyfikę gospodarstwa) oraz zewnętrzne (specyfika kontrahentów, uwarunkowania instytucjonalne (w tym prawne), preferencje konsumentów czy poziom popytu na poszczególne dobra). Prowadząc rozpoznanie uwarunkowań motywacji rolników do podejmowania decyzji o ekologicznym podejściu w rolnictwie, zwrócono uwagę, iż przebiegają one w różnym tempie i zakresie. Wyróżniono cztery obszary tego zróżnicowania: czas, intensywność i dynamikę zmian oraz rodzaj stosowanych praktyk.

W drugiej części raportu **scharakteryzowano przebieg procesów decyzyjnych w zakresie ekologicznego podejścia w rolnictwie w różnych krajach świata oraz dwie metody ich badania:** psychometryczną i wywiady jakościowe. W podsumowaniu zawarto wytyczne dotyczące metodyki dalszych badań w ramach projektu LIFT.

Raport został przygotowany pod przewodnictwem SLU (Szwecja) wraz z partnerami z: SRUC (Wielka Brytania) oraz KU Leuven (Belgia).

Projekt uzyskał dofinansowanie z programu badań i innowacji Unii Europejskiej „Horyzont 2020” w ramach umowy o dotację nr 770747

www.lift-h2020.eu

Raport D2.2. Kwestionariusz kompleksowej ankiety dla rolników.

W opracowaniu zamieszczono szczegółowe informacje dotyczące badań ankietowych planowanych do przeprowadzenia wśród rolników w ramach projektu LIFT. W badaniu weźmie udział około 1500 respondentów pochodzących z wybranych obszarów Unii Europejskiej.

To kompleksowe badanie jest kluczowym zadaniem będącym wartością dodaną projektu LIFT, gdyż ma na celu zebranie i dostarczenie informacji niedostępnej w istniejących aktualnie bazach danych. Informacje te będą podstawą do analiz polityki Unii Europejskiej. Raport charakteryzuje się innowacyjnością gromadząc pierwotne dane jakościowe oraz ilościowe pozyskane na poziomie gospodarstw, co pozwoli na porównanie wyników na dużym obszarze i w różnych sektorach. Ponadto uwzględnia zróżnicowane systemy oraz praktyki stosowane przez rolników.

W ramach tego badania pozyskano wyczerpujące informacje dotyczące: wyposażenia w środki produkcji, uwarunkowań ekonomicznych, szczegółowych wymagań związanych z pracą oraz praktykami produkcyjnymi. Dodatkowo rozpatrywanymi aspektami były czynniki wpływające na przyjęcie konkretnych praktyk oraz opinii rolników na temat przyszłej polityki rolnej.

Raport został przygotowany pod przewodnictwem DEMETER (Grecja) wraz z partnerami z: INRAE (Francja), UNIKENT (Wielka Brytania), SRUC (Wielka Brytania), VetAGro Sup (Francja), BOKU (Austria), JRC (Włochy).

Raport D6.1. Rolnictwo ekologiczne - prawodawstwo i dyskurs polityczny.

Badanie miało na celu uwypuklenie podobieństw i różnic w toczących się debatach politycznych, które wywarły największy wpływ na ukształtowanie programów rozwoju obszarów wiejskich (PROW) oraz innych dokumentów dotyczących polityki rolnej w sześciu państwach członkowskich UE: Francji, Niemczech (Bawarii), Węgrzech, Polsce, Rumunii i Szwecji. Podjęto próbę odpowiedzi na pytanie w jakim stopniu debata polityczna oddziałuje na sposób definiowania podejść ekologicznych, uzasadnienia politycznych zachęt do podejść ekologicznych i oczekiwanych konsekwencji takiego postępowania.

Polityka rolna służy społeczeństwu jako środek komunikowania potrzeb dotyczących przyszłej ewolucji gospodarstw rolnych, jest również bodźcem do kształtowania pożądanych zachowań. W niniejszym badaniu przyjęto założenie, że różnice na poziomie społecznym w postawach i rozumieniu różnych (pozytywnych i negatywnych) skutków produkcji rolnej oraz konsumpcji artykułów uzyskanych z jej przetworzenia, determinują wybór określonych środków politycznych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najczęściej wymieniane systemy rolnicze są związane z agroekologią, rolnictwem opartym na różnorodności biologicznej i rolnictwem ekologicznym.

Na podkreślenie zasługują zwłaszcza dwa aspekty badania. Po pierwsze to, że jest to jedna z pierwszych prób zbadania, w jaki sposób podejścia ekologiczne są uwzględniane w Programach Rozwoju Obszarów Wiejskich poszczególnych państw członkowskich oraz dokumentach powiązanych z polityką rolną. Stosując analizę dyskursu starano się wskazać różnice w sposobie charakteryzowania i wyboru wsparcia podejść ekologicznych. Po drugie w celu przeprowadzenia wyżej opisanej analizy opracowano narzędzie stanowiące zintegrowany model badania poziomu ekologizacji gospodarstw zawierający zarówno dyskurs społeczno-ekonomiczny, dotyczący wspólnej polityki rolnej (WPR), jak i poziomu rozwoju obszarów wiejskich.

Ustalenia wskazują, że w latach 2000-2020, podejścia ekologiczne były i obecnie są związane z wielofunkcyjnością poprzez dwa dominujące subdyskursy: agroturystykę w Szwecji oraz ochronę przyrody w innych badanych państwach członkowskich UE. Dyskurs neomerkantylistyczny (mający na celu produktywność, zwiększony eksport i bezpieczeństwo żywnościowe) z czasem staje się co raz bardziej widoczny, zajmując trzecie miejsc w dwóch ostatnich okresach WPR 2007-2013 oraz 2014-2020. Agroekologia, czyli rolnictwo oparte na różnorodności biologicznej i rolnictwo ekologiczne, należą do najczęściej wymienianych rodzajów systemów rolniczych w dokumentach programowych.

Raport został przygotowany pod przewodnictwem SLU (Szwecja) wraz z partnerami z: INRAE (Francja), ECOZEPT (Niemcy), MTA KRTK (Węgry), IAE-AR (Rumunia), IRWiR PAN (Polska).

NOWE NARZĘDZIE ROZPOWSZECZNIANIA

W ramach projektu LIFT została uruchomiona platforma o charakterze sieci społecznościowej – ResearchGate. Daje ona możliwość wymiany praktyk, metod badawczych, dzielenia się wynikami badań oraz dyskusji. Narzędzie ma wspomóc dążenie do doskonałości w badaniach naukowych, a przede wszystkim rozpowszechniać wygenerowaną wiedzę.

ResearchGate

ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

Ze względu na aktywną współpracę partnerów projektu LIFT w pierwszym roku przeprowadzono 25 warsztatów w wybranych państwach UE, w których uczestniczyło ponad 370 osób reprezentujących oprócz rolników także przedstawicieli szeregu innych instytucji realizujących zadania z zakresu praktyk ekologicznych w rolnictwie lub zainteresowanych taką problematyką.

Podczas warsztatów poruszano kwestie typologii klasyfikujących gospodarstwa rolne zależnie od zakresu i poziomu prowadzenia praktyk ekologicznych, identyfikacji optymalnych wskaźników wydajności gospodarstw czy najlepszych zachęt do zwiększania absorpcji praktyk ekologicznych rolników.

WSPÓLNE DZIAŁANIA Z INNYMI PROJEKTAMI

Projekt UNISECO

Celem projektu jest opracowanie innowacyjnych podejść dla polepszenia poziomu rozumienia społeczno-ekonomicznych i politycznych czynników, a także barier w przyszłym rozwoju oraz implementacji agroekologicznych praktyk w europejskich systemach rolniczych.

Współpraca LIFT z UNISECO zaowocowała siedmioma wspólnymi wydarzeniami w 2019 r.; ze względu na podobieństwa tematów badawczych wymiana pomysłów i wyników badań jest korzystna dla obu projektów i prowadzi do tworzenia synergii. Jednym z tych wydarzeń była wspólna sesja podczas corocznego spotkania American Association of Geographers w Waszyngtonie (U.S.A.) w kwietniu 2019 r., podczas którego partner LIFT JRC przedstawił wyniki raportu D1.1 na temat istniejących podejść ramowych do typologii gospodarstw rolnych.

Projekt LANDSUPPORT

Główną ideą projektu jest opracowanie internetowego, otwartego systemu wspierania decyzji geoprzestrzennych poświęconego: wspieraniu zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa, ocenie kompromisów związanych z różnymi opcjami użytkowania gruntów, zachętom do dobrych praktyk i zachowań, wspieraniu opłacalnych inwestycji w zrównoważone praktyki, zrównoważonemu zarządzaniu zasobami gruntów, uwzględnianiu potrzeb społecznych przy podejmowaniu decyzji dotyczących zagospodarowania terenu, ocenie polityk pod kątem ich wpływu na kierunek użytkowania gruntów (potencjalnie rolniczych) w Europie. Na tej podstawie LANDSUPPORT promuje zintegrowane podejście do polityki rozwoju obszarów wiejskich, łącząc naukę i praktykę oraz badając ogromny potencjał e-nauki w rolnictwie.

Partner LIFT BOKU (we współpracy z INRAE i UNIKENT) uczestniczył w warsztatach LANDSUPPORT „Pogodzenie rolnictwa, użytkowania gruntów, środowiska, i zrównoważonego rozwoju w XXI wieku: wyzwania i wymagania dotyczące systemów wspomagania decyzji” w Brukseli (Belgia) w dniu 30 stycznia 2020 r. Uczestnicy różnych projektów badawczych i decydenci mieli możliwość podzielenia się doświadczeniami, pomysłami i oczekiwaniami na temat takich systemów wspierania decyzji.

UPCOMING EVENTS

Nadchodzące wydarzenia, na których planowane jest przedstawienie wyników badań LIFT:

- **Annual Meeting of the Austrian Economic Association (NOeG)** w Wiedniu (Austria) w dniach 24–25 lutego 2020 r. Problematyka tego spotkania to kształtowanie polityki gospodarczej opartej na doświadczeniach i praktyce.
- **14th European Farming Systems Conference** w Évora (Portugalia) w dniach 20–26 marca 2020 r., Poświęcona zostanie problemom systemów rolniczych w obliczu zmian klimatu i wyzwań dotyczących zasobów.
- **Annual Conference of the Agricultural Economics Society** w Leuven (Belgia) w dniach 15–17 kwietnia 2020 r. Sesje obejmą między innymi takie tematy, jak ekonomia i polityka środowiskowa, analiza łańcucha dostaw, popyt i polityka żywnościowa, ekonomia behawioralna, dostosowanie strukturalne rolnictwa, technologii produkcji.
- **9th International Conference “Agriculture for Life, Life for Agriculture”** w Bukareszcie (Rumunia) w dniach 4–6 czerwca 2020 r.
- **XVI Congress of the European Association of Agricultural Economists (EAAE)** w Pradze (Republika Czeska) w dniach 25–28 sierpnia 2020 r. Tematem kongresu jest „Podnoszenie wpływu ekonomiki rolnictwa: multi-dyscyplinarność, zaangażowanie interesariuszy i nowe podejścia” (partnerzy projektu LIFT i **UNISECO** zaprezentują dotychczasowe wyniki badań).
- **60th European Regional Science Association (ERSA) Congress** w Bolzano (Włochy) w dniach 25–28 sierpnia 2020 r. Główny temat „Terytoria przyszłości - wizje i scenariusze radzenia sobie z megatrendami w zmieniającej się Europie”.
- **20th Organic World Congress (OWC)** w Rennes (Francja) w dniach 21–27 września 2020 r. Pod hasłem „Od korzeni, inspiruje życie organiczne” będzie dążyć do zgromadzenia interesariuszy pracujących na rzecz zrównoważonego rolnictwa, łańcuchów wartości i konsumpcji w celu wymiany ich wiedzy, innowacji i doświadczenia.

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ O PROJEKCIE LIFT!

Aby być na bieżąco z najnowszymi informacjami, wynikami badań i planowanymi warsztatami dla interesariuszy w Państwa regionie lub aby zarejestrować się w celu otrzymywania biuletynów informacyjnych i aktualności projektu LIFT, zapraszamy do odwiedzin naszej strony internetowej: www.lift-h2020.eu, sprawdzania naszych kont w mediach społecznościowych.

Projekt LIFT koordynowany przez:

Pozostali partnerzy:

Koordynator projektu:
Laure Latruffe
INRAE
Bordeaux, Francja

Odpowiedzialny za komunikację:
Vitaliy Krupin
IRWIR PAN
Warszawa, Polska

Menadżer projektu:
Floriana-Alina Pondichie
INRAE Transfert
Nantes, Francja